

Det Boligsociale Fællessekretariat

Beboerundersøgelse i Gellerup og Toveshøj

oktober og november
2008

Indholdsfortegnelse

Resumé	3
Indledning	4
Tilfredshed	5
De sociale relationer mellem beboerne	10
Beboernes deltagelse og engagement i området	13
Kriminalitet og tryghed	16
Børn og unge	17
Beboernes kendskab og holdning til helhedsplanen	21
Konklusion	22

Resumé

I oktober/november 2008 har Det Boligsociale Fællessekretariat i samarbejde med afdelingsbestyrelserne i Gellerupparken og Toveshøj gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 754 udvalgte husstande i de to boligafdelinger. 28,9% af husstandene valgte at deltage i undersøgelsen og besvare spørgeskemaet.

Tilfredshed

Undersøgelsen viser, at 41,2% af beboerne er tilfredse/meget tilfredse med at bo i området, mens 30,3% er utilfredse/meget utilfredse. Resten befinder sig midt imellem. Lidt over halvdelen (57,7%) af beboerne giver udtryk for, at de ønsker at flytte fra området før eller siden, mens de resterende 42,3% ønsker at blive boende. De beboere, der er mest tilfredse med at bo i området er kvinder, etnisk danske beboere, ældre beboere samt beboere, der har boet i området i mere end 11 år.

De sociale relationer mellem beboerne

Undersøgelsen peger på, at beboerne i Gellerupparken og Toveshøj tilsyneladende har det fint med hinanden. Kun 9% angiver, at de ikke taler med nogen, mens 40% siger, at de taler med mange af de andre beboere og 51,4% nogle enkelte. Der synes ikke at være markante og udbredte konflikter beboerne imellem - heller ikke på tværs af de etniske grupper.

Beboernes deltagelse og engagement i området

Beboernes deltagelse og engagement i deres boligområde har sine begrænsninger, men dog viser undersøgelsen også, at der er en gruppe engagerede beboere i området. Omkring 1/3 af beboerne deltager i fællesarrangementer, mens 1/4 af beboerne er eller vil være med til at tage initiativ til nye aktiviteter. De tre mest hyppige begrundelser for ikke at deltage er 1) Tidsmangel; 2) At man ikke får information om aktiviteterne; 3) At man ikke finder aktiviteterne interessante.

Kriminalitet og tryghed

Af undersøgelsen fremgår det, at en relativ stor del af beboerne (49,8%) mener, at kriminalitet i høj grad er et problem i området. Og 53,9% af beboerne angiver, at de føler sig utrygge/meget utrygge ved at færdes i området om aftenen.

Børn og unge

Undersøgelsen peger meget klart på, at børn- og ungelivet, som det udfolder sig i området i dag, udgør en central udfordring. Op mod ¾ af børnene og de unge er ikke involveret i fritidstilbud i deres boligområde, og omkring halvdelen af børnene og de unge er ikke aktive i fritidstilbud hverken i eller uden for boligområdet. Resultaterne peger på, at der mangler tilbud til børn og unge i området både i form af klubber og væresteder men også mere strukturerede fritidstilbud som kreative værksteder og sportsaktiviteter.

Beboernes kendskab og holdning til helhedsplanen

Beboernes besvarelser viser, at der er en ganske fin tilslutning til de forskellige elementer i helhedsplanen. Overordnet set støtter over halvdelen af beboerne de forskellige delelementer i planen. Det er i særlig grad planerne om en bygade og mere erhverv i området, der er populære blandt beboerne. Dog viser resultaterne også, at der med fordel kan arbejdes mere med informationen omkring helhedsplanen, idet det stadig er lidt mere end halvdelen af beboerne, der angiver, at de ikke kender selve helhedsplanen, om end en del af disse har hørt om nogle af idéerne i planen.

Indledning

I oktober/november 2008 har Det Boligsociale Fællessekretariat i samarbejde med afdelingsbestyrelserne i Gellerupparken og Toveshøj gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt beboerne i de to boligafdelinger. Beboerne er blevet spurgt om deres tilfredshed med området, deres forhold til naboerne, deres engagement og deltagelse i området, tryghed og kriminalitet samt børn- og ungeliv. Ydermere afdækker undersøgelsen beboernes kendskab og holdning til den aktuelle helhedsplan for Gellerupparken/Toveshøj.

Spørgeskemaerne, der er målrettet beboere over 18 år, blev runddelt til et antal udvalgte husstande i de to boligafdelinger. Hver af de udvalgte husstande modtog ét spørgeskema. Dette skete ved personlig henvendelse og introduktion ved døren. I Gellerupparken blev 552 husstande udvalgt til at deltage i undersøgelsen¹. Med 1744 husstande i området svarer det til lige knap 1/3 af husstandene. I Toveshøj blev der ligeledes uddelt spørgeskemaer til omkring 1/3 af husstandene - nærmere bestemt 202 ud af 595 husstande². Alt i alt er der således uddelt skemaer til 754 husstande i Gellerupparken og Toveshøj. Ud af disse 754 husstande har i alt 218 husstande valgt at deltage i beboerundersøgelsen. Det svarer til en svarprocent på 28,9% for området som helhed. Ser vi på svarprocenterne for de to afdelinger særskilt, viser det sig, at 49 (24,3%) ud af de 202 udvalgte husstande i Toveshøj har deltaget, mens det gælder for 169 (30,6%) ud af de 552 husstande i Gellerupparken. Det skal nævnes, at skemaerne blev indsamlet i flere runder ved personlig henvendelse til husstandene kombineret med selvafl levering på en række indsamlingsstationer i området.

De deltagende husstande repræsenterer et bredt udsnit af de forskellige husstandstyper i området. I tabellen nedenfor ses fordelingen af de deltagende husstande på husstandstyper sammenlignet med andelen i området som helhed.

Tabel 1: Andelen af forskellige husstandstyper i området som helhed og i beboerundersøgelsen

	Andel i boligområdet (KÅS-tal)	Andel i undersøgelsen
Enlige uden børn	30,2%	17,9%
Enlige med børn	16,9%	15,3%
Par uden børn	6,5%	7,1%
Par med børn	24,9%	22,4%
Øvrige husstande	21,4%	37,2%
Husstande med indvandrere og efterkommere	79,1%	70,3%

Som det fremgår af ovenstående tabel, fanger beboerundersøgelsen ganske fint de *husstandstyper*, der er i området. Dog skal det nævnes, at der i beboerundersøgelsen er en større andel af husstandene, der tilhører kategorien 'øvrige' end tilfældet er, når vi ser på KÅS-tallene. Det skyldes blandt andet, at en del respondenter kun har angivet, hvor mange børn, der er i husstanden men undladt at angive antallet af voksne. Disse er blevet kategoriseret som 'øvrige', idet de ikke med sikkerhed kan kategoriseres som enten enlige eller par med børn.

Undersøgelsens repræsentativitet kan endvidere belyses ved at se på hvilke *personer*, der har svaret. Dog er det vigtigt i denne sammenhæng at bemærke, at undersøgelsen som nævnt ovenfor er husstands- og ikke individbaseret. Hver husstand og ikke hver enkelt beboer har modtaget et skema. Med denne metode kan det være en udfordring at få den rette repræsentation af eksempelvis de forskellige aldersgrupper. Som det fremgår af nedenstående tabel, er de yngre beboere under 35 år en smule

1 De udvalgte husstande i Gellerupparken dækker Gudrunsvej, Jettesvej, Dortesvej, Lottesvej og Bentesvej.
2 De udvalgte husstande i Toveshøj dækker Lenesvej, Janesvej og Edwin Rahrs Vej.

underrepræsenteret i beboerundersøgelsen, mens beboere mellem 36 år og 60 år er en smule overrepræsenteret.

Tabel 2: Aldersfordeling for gruppen af beboere over 18 år i området og i beboerundersøgelsen

	Andel i boligområdet (KÅS-tal)	Andel i beboerundersøgelsen
18-25 år	20,2%	10,6%
26-35 år	24,5%	21,2%
36-50 år	36,2%	43,4%
51-65 år	13,3%	18,0%
66 år og ældre	5,9%	6,9%

Note: De aldersgrupper, der er anført i tabellen, svarer til aldersgrupperne i undersøgelsen.

Alderskategorierne i KÅS-statistikkerne adskiller sig fra disse med +/- 1 år.

I tillæg til spørgeskemaundersøgelsen skal det nævnes, at der er gennemført en række kvalitative interviews med nøglepersoner i området som eksempelvis boligsociale medarbejdere, varmemestre, repræsentanter fra afdelingsbestyrelserne og administrationen.

Nedenfor præsenteres resultaterne af såvel spørgeskemaundersøgelsen som de kvalitative interviews under seks overskrifter:

- Tilfredshed
- De sociale relationer mellem beboerne
- Beboernes deltagelse og engagement i området
- Kriminalitet og tryghed
- Børn og unge
- Beboernes kendskab og holdning til helhedsplanen

Tilfredshed

I beboerundersøgelsen er beboerne blevet spurgt om, hvor tilfredse de generelt er med at bo i området, samt mere specifikt hvor tilfredse de er med en række forhold og faciliteter i området.

Beboernes overordnede tilfredshed med at bo i området

Starter vi med den overordnede tilfredshed, viser beboernes svar, at 41,2% af beboerne er tilfredse/meget tilfredse med at bo i området, mens 30,3% er utilfredse/meget utilfredse, og resten befinder sig midt i mellem. Der er således flere beboere, der er tilfredse end utilfredse. På en skala fra 1-9, hvor 1 betyder "meget utilfreds" og 9 betyder "meget tilfreds", giver beboerne deres område en gennemsnitskarakter på 5,15.

Ser vi på de to afdelinger særskilt, er resultatet, at beboerne i Gellerup er en smule mere tilfredse med at bo i deres område end beboerne i Toveshøj. Det er således 42,7% af beboerne i Gellerup som siger, at de er tilfredse/meget tilfredse med at bo i området, mens 36,2% af beboerne i Toveshøj er tilfredse/meget tilfredse. Andelen af beboere, som er utilfredse/meget utilfredse med at bo i området, er stort set den samme i de to afdelinger, nemlig omkring 30%.

Tabel 3, Overordnet tilfredshed med at bo i området

	Andel beboere der er tilfredse/ meget tilfredse	Andel beboere der er neutrale	Andel beboere der er utilfredse/ meget utilfredse	Gennemsnitsværdi (skala fra 1-9 hvor 9 er meget tilfreds)
Området samlet	41,2%	28,4%	30,3%	5,15
Gellerupparken	42,7%	26,8%	30,5%	5,16
Toveshøj	36,7%	34%	29,8%	5,11

Flytteønsker

Beboernes tilfredshed med at bo i området kan også belyses via beboernes svar på spørgsmålet om flytteønsker. Og ydermere kan man få en fornemmelse af årsagerne til den utilfredshed, der er hos en del af beboerne ved at se på begrundelserne for flytteønskerne.

På spørgsmålet om hvorvidt man gør sig tanker om at flytte fra Gellerupparken/Toveshøj, angiver 42,3%, at de ikke ønsker at flytte fra området, mens 57,7% før eller siden gerne vil flytte fra området. Ser vi på Gellerupparken og Toveshøj adskilt, viser det sig, at 55,5% af beboerne i Gellerup ønsker at flytte fra området før eller siden, mens det gælder for 65,9% af beboerne i Toveshøj.

Tabel 4, Flytteønsker

	Andel beboere der <i>ikke</i> ønsker at flytte	Andel beboere der ønsker at flytte <i>internt</i>	Andel beboere der <i>aktuelle flyt-teplaner</i>	Antal beboere der ønsker at flytte engang i fremtiden
Området samlet	33,8%	8,5%	41,3%	16,4%
Gellerupparken	34,3%	10,2%	41,6%	13,9%
Toveshøj	31,9%	2,1%	40,4%	25,5%

Når man ser på begrundelserne for ønskerne om at fraflytte området, er det larm, uorden og affald samt kriminalitet og utryghed i området, der i videst udstrækning angives som årsager. Blandt de beboere, der har ytret ønske om at flytte, angiver hele 74,8% larm, uorden og affald som begrundelse. Og 78% siger, at de ønsker at flytte på grund af kriminalitet og utryghed i området - her skal det bemærkes, at beboerundersøgelsen er foretaget umiddelbart efter institutionsafbrændingen i Gellerupparken, og det kan ikke afvises, at denne hændelse påvirker beboernes svar. En del beboere, har også svaret 'andet' og her angivet huslejestigninger samt serviceniveauet i boligforeningen som årsag til flytteønskerne. I relation til den problematik, der drejer sig om uorden og affald, peger flere interviewpersoner på, at beboerne tager for lidt ansvar for deres boligområde. Der er tendens til, at beboerne forventer, at boligforeningen klarer oprydningen som en naturlig del af deres serviceydelser og i øvrigt inden for de økonomiske rammer, der gælder i dag. Det kan også være det, der netop kommer til udtryk gennem begrundelsen 'andet', hvor der ytres kritik af boligforeningens service og huslejens niveau. Ifølge flere interviewpersoner kan der i denne sammenhæng være behov for bedre kommunikation om, hvad boligforeninger er for en størrelse - en ikke profitskabende virksomhed, hvor beboernes husleje går til vedligehold af lejlighederne og området, herunder også oprydning.

Graden af tilfredshed for forskellige grupper af beboere

Går vi videre og ser på graden af tilfredshed for forskellige grupper af beboere, viser der sig en tendens til, at de mest aktive beboere også er de mest tilfredse. Dem, der deltager i flest aktiviteter og engagerer sig i udviklingen og afholdelsen af arrangementer i området, er mere tilfredse end de beboere, der forholder sig mere passivt. Det er imidlertid usikkert, hvordan de to forhold hænger

sammen - der kan enten være tale om, at tilfredsheden skaber lyst til engagement og deltagelse, eller at engagementet og deltagelsen giver et mere positivt syn på boligområdet. Ydermere peger undersøgelsen på, at vurderingen af kriminalitetsniveauet hænger negativt sammen med graden af tilfredshed. Hvis man ser kriminalitet som et problem i området, er der en tendens til, at man er mere utilfreds end de beboere, der i mindre grad oplever problemer på kriminalitetsområdet.

Ser vi på beboernes karakteristika, viser undersøgelsen, at de kvindelige beboere er en smule gladere for området end de mandlige beboere. 44,8% af kvinderne er tilfredse/meget tilfredse med at bo i området, mens det gælder for 36,1% af mændene. Endvidere fremgår det, at de ældre beboere er mere tilfredse med at bo i området end de yngre beboere. Den mest tilfredse aldersgruppe er tilsyneladende de over 60-årige, mens de mindst tilfredse er gruppen af beboere i alderen 31-45 år.

Tabel 5, Graden af tilfredshed for forskellige aldersgrupper

	Andel beboere der er tilfredse/meget tilfredse	Andel beboere der er neutrale	Andel beboere der er utilfredse/meget utilfredse	Gennemsnitsværdi (skala fra 1-9 hvor 9 er meget tilfreds)
18-30 år	39,5%	26,3%	34,2%	5,11
31-45 år	34%	34%	31,9%	4,99
46-60 år	42,9%	21,4%	35,7%	4,95
60 år +	69,6%	26,1%	4,3%	6,39

Det kan være svært at vide, hvad baggrunden er for de forskellige aldersgruppers vurdering af området, men det er bemærkelsesværdigt, at det netop er den aldersgruppe, der må formodes i vidt omfang at have børn i området, der er mest utilfredse. Går vi ind og opdeler husstandene i om der er børn eller ej, viser det sig også, som det fremgår af tabellen nedenfor, at husstande med børn er mindre tilfredse med området end husstande uden børn.

Tabel 6, Graden af tilfredshed for forskellige husstandstyper (med og uden børn)

	Andel beboere der er tilfredse/meget tilfredse	Andel beboere der er neutrale	Andel beboere der er utilfredse/meget utilfredse	Gennemsnitsværdi (skala fra 1-9 hvor 9 er meget tilfreds)
Husstande med børn	35,2%	27,3%	37,5%	4,79
Husstande uden børn	50%	32,8%	17,2%	5,75

De ældre beboeres tilfredshed kan også meget vel have noget at gøre med botiden i området. Langt de fleste af de ældre beboere har boet i området i en årrække, og undersøgelsen viser en tendens til, at de beboere, som har boet længst i området, også er dem, der er mest tilfredse med at bo i området. 44,1% af beboerne, som har boet i området i mere end 11 år, er tilfredse/meget tilfredse med at bo i området, mens det gør sig gældende for 38% af de beboere, som har boet i området i under 11 år.

Bevæger vi os et skridt videre og ser på tilfredsheden for henholdsvis beboere med dansk baggrund og beboere med anden etnisk baggrund end dansk, fremgår det, at beboere med dansk baggrund generelt er mere tilfredse med at bo i området end beboere med anden etnisk baggrund. Mens 53,3% af beboerne med dansk baggrund er tilfredse/meget tilfredse med at bo i området, gælder det kun

for 35,4% af beboerne med anden etnisk baggrund end dansk. Ligeledes er 20% af de etnisk danske beboere utilfredse/meget utilfredse med at bo i området, mens det gør sig gældende for 34,7% af beboerne med anden etnisk baggrund end dansk.

Hvad angår sammenhængen mellem ens beskæftigelsessituation og graden af tilfredshed, er der en tendens til - i øvrigt helt i tråd med ovenstående vedrørende alder - at folkepensionisterne er mest tilfredse. Men derudover er der ingen klar sammenhæng mellem ens beskæftigelsesstatus og graden af tilfredshed, idet der ikke er de store forskelle i tilfredshedsniveauet for henholdsvis beboere i arbejde/under uddannelse, arbejdsløse og førtidspensionister.

Samlet set kan man sige, at de mest tilfredse beboere er kvinder, etnisk danske beboere, ældre beboere, herunder folkepensionister, samt beboere der har boet i området i mere end elleve år. Dette mønster er sammenfattet i nedenstående tabel, der viser hvilken gennemsnitskarakter, beboerne giver området på skalaen fra 1 til 9, hvor 9 er meget tilfreds. I tabellen er beboergrupperne rangordnet efter den gennemsnitskarakter de giver området, således at de mest tilfredse beboergrupper står øverst og de mindst tilfredse nederst.

Tabel 7, Tilfredshedsniveauet for forskellige beboergrupper

Beboergruppe	Gennemsnitskarakter
Husstande uden børn	5,75
Beboere med dansk baggrund	5,68
Beboere over 40 år	5,40
Førtidspensionister, efterlønnere og folkepensionister	5,37
Beboere som har boet i området i over 11 år	5,34
Beboere som har boet i området i under 11 år	4,96
Beboere i arbejde og studerende	4,94
Beboere med anden etnisk baggrund end dansk	4,90
Beboere uden arbejde	4,90
Beboere under 40 år	4,88
Husstande med børn	4,79

Ovenstående mønster bekræftes yderligere, når man ser på, hvilke beboergrupper det er, der har flytteønsker og hvilke beboergrupper, der angiver, at de ønsker at blive boende i området. Igen er det de yngre beboere, beboere med børn samt beboere med en botid i området på maksimalt 10 år, der i størst grad ønsker at fraflytte området. Endvidere er det igen - som med tilfredsheden - de beboere, der er mest aktive og engagerede, der i mindst grad ønsker at søge væk fra området. Der er således en tendens til, at de mest aktive samtidig i størst grad ønsker at blive i området. En ganske vigtig pointe i forhold til opbygningen og udviklingen af det sociale liv i området.

Så vidt beboernes overordnede tilfredshed underbygget med spørgsmålet omkring flytteønsker. I det følgende behandles beboernes tilfredshed med en række mere specifikke forhold og faciliteter i området.

Beboernes tilfredshed med fællesarealer og faciliteter i området

I undersøgelsen er beboerne blevet spurgt om deres tilfredshed med såvel de udendørs som indendørs faciliteter i området. Af nedenstående tabel fremgår beboernes grad af tilfredshed med de forskellige faciliteter.

Tabel 8, Tilfredsheden med udendørs og indendørs fællesfaciliteter i området

	Andel beboere der er tilfredse/ meget tilfredse	Andel beboere der er neutrale	Andel beboere der er utilfredse/ meget utilfredse	Gennemsnitsværdi (skala fra 1-9 hvor 9 er meget tilfreds)
De grønne områder	56,2%	24,9%	18,9%	6,01
Legepladserne	32,7%	36,6%	30,7%	4,94
Fodboldbanerne	42%	37,2%	20,8%	5,50
Udendørs grill- og spisepladser	26,6%	37,7%	35,7%	4,72
Indendørs muligheder for at mødes	29%	44,9%	26,1%	5,04
Indendørs sportsfaciliteter i området	42,2%	40,3%	17,5%	5,65

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er beboerne *mest* tilfredse med de grønne områder. På anden- og tredjepladsen kommer henholdsvis de indendørs sportsfaciliteter og fodboldbanerne. De områder beboerne er *mindst* tilfredse med er de udendørs grill- og spisepladser, legepladserne og de indendørs muligheder for at mødes. Der forekommer således at være en tendens til, at beboerne i særlig grad har nogle uopfyldte ønsker, når det drejer sig om faciliteter, der i særdeleshed er vigtige i forhold til at understøtte det mere spontane og uformelle møde mellem beboerne.

Opdeler vi beboernes svar på henholdsvis Gellerupparken og Toveshøj, viser der sig en tendens til, at beboerne i Toveshøj er lidt mere utilfredse med fodboldbanerne og legepladserne, end tilfældet er for beboerne i Gellerupparken. På de øvrige faciliteter er der imidlertid ikke de store forskelle.

I forlængelse af ovenstående peger flere interviewpersoner på, at der mangler legepladser i området - ikke mindst til de større børn i området. De legepladser, der er, henvender sig kun til de yngre børn, mens der mangler legepladser, der kan udfordre de store børn fysisk. Endvidere mener flere interviewpersoner, at der mangler 'sociale rum' i udendørsarealerne - eksempelvis flere små kroge med bænke og muligheder for spisning. I forhold til de indendørs samlingsmuligheder påpeger flere af interviewpersonerne, at der mangler faciliteter, hvor beboerne kan mødes. Mange foreninger mødes i dag i dårlige og ikke særligt velegnede kælderlokaler, hvilket betyder, at aktiviteterne og foreningsslivet ikke er synligt i området. Ydermere synes der at være behov for nogle lokaler, hvor forældre - måske særligt mødre - kan mødes med hinanden og deres børn. I relation til lokalebehovet for såvel foreninger som andre, der ønsker at mødes, foreslår en af interviewpersonerne som ideal, at der burde være et mødested pr. blok, fordi der ville være beboere nok til at bruge det. Med hensyn til de grønne områder, mener flere interviewpersoner, at de grønne områder nok rummer nogle kvaliteter, men at de fremtræder misligholdte i dag - særligt i Gellerupparken - og at der er behov for en indsats på dette felt for at få bragt de grønne områders kvaliteter bedre i spil til gavn for beboerne i området.

Vender vi tilbage til spørgeskemaerne og ser på hvilke beboergrupper, der i særlig grad mener, der er behov for en indsats i forhold til at forbedre fællesfaciliteterne i området, viser det sig, at kvinderne, de yngre beboere, beboere med anden etnisk baggrund end dansk samt beboere med børn er mest utilfredse med faciliteterne i området. Dette mønster synes i høj grad at hænge sammen med den

konkrete brug af faciliteterne. Det er således bemærkelsesværdigt, at det netop er de beboergrupper, der formodes at bruge udeområderne mest, der er de mest kritiske. Det tyder på, at utilfredsheden bunder i nogle helt konkrete behov hos beboerne, der med de nuværende forhold i afdelingerne ikke bliver tilgodeset.

Opsummering og beboernes idéer til forbedring af faciliteterne i området

Alt i alt må man sige, at undersøgelsen af beboernes tilfredshed viser, at der er plads til forbedringer i Gellerupparken og Toveshøj. Under halvdelen af beboerne er tilfredse med at bo i området, og det samme gælder i forhold til beboernes tilfredshed med de forskellige faciliteter i området. Hertil kommer, at mere end halvdelen af deltagerne i undersøgelsen ønsker at flytte. De mest kritiske og utilfredse beboere er i særlig grad de yngre beboere og børnefamilierne - og det er særdeles vigtigt at holde sig for øje. Der er her tale om en central udfordring for Gellerupparken og Toveshøj, idet netop disse beboergrupper udgør en vigtig del af fremtiden for området og i øvrigt kan spille en vigtig rolle i den aktuelle udvikling af området.

Beboernes egne idéer til hvordan ovennævnte udfordring kan håndteres, er sammenfattet i nedenstående boks. Ud over konkrete idéer til nye faciliteter efterlyser en del beboere også større beboeransvar for området. Opfattelsen er, at der er behov for at ansvarliggøre beboerne i forhold til eksempelvis affald og vedligeholdelse af området. Som det fremgik af begrundelserne for nogle af beboernes flytteønsker, er affald og uorden en udfordring i området.

Boks 1, Beboernes idéer til forbedring af fællesfaciliteterne ude og inde

- Bedre boldbaner - evt. etablering af kunstgræsbaner
- Renovering af eksisterende legepladser og opførelse af nye
- Flere blomster og frugttræer og generel forskønnelse af de grønne områder
- Flere bænke og borde ved alle blokke
- Etablering af grillpladser
- Mere rengøring og oprydning - med involvering af beboerne, så de kommer til at tage mere ansvar for deres boligområde
- Indførelse af bøder for forkert og mangelfuld affaldshåndtering
- Etablering af mødesteder for forældre med børn i området
- Aktivitetshus i Toveshøj
- Flere klubber for børn og unge, der kan bruges hele ugen - også uden for normal arbejdstid

De sociale relationer mellem beboerne

I beboerundersøgelsen indgår en række spørgsmål omkring beboernes indbyrdes kontakt. Det overordnede billede er, at de sociale relationer blandt en del af beboerne i Gellerupparken/Toveshøj er stærke og velfungerende, men at det gode naboskab tilsyneladende ikke involverer alle beboere.

Som det fremgår af tabellen nedenfor, svarer op mod 40% af beboerne i Gellerupparken/Toveshøj, at de taler med mange. Lidt over halvdelen af beboerne (51,4%) angiver, at de snakker med nogle enkelte beboere, mens de resterende 9% ikke taler med nogen af de andre beboere. Det er altså langt de fleste beboere, der i større eller mindre omfang har kontakt til andre beboere i området. Dette bekræftes også af interviewpersoner, der karakteriserer området - særligt Gellerupparken - som et sted hvor der er liv, og hvor man kan møde folk og snakke, hvis man ønsker det. Men trods det, er der altså stadig nogle beboere, der ikke taler med nogen. Og som det fremgår længere nede i dette afsnit, er der også en gruppe beboere, der finder det svært at komme i kontakt med andre beboere.

Table 9, Hvor mange af de andre beboere taler du med?

Andel beboere, der taler med mange beboere	Andel beboere, der taler med nogle enkelte	Andel beboere, der ikke taler med nogen
39,6%	51,4%	9%

Går vi et skridt videre og ser på relationerne mellem de forskellige etniske grupper i området, peger undersøgelsen på, at der ikke er tale om problematiske relationer, men at forholdet måske snarere er præget af en noget begrænset kontakt. Der er dog for nogle beboere en vis kontakt på tværs af etnicitet, idet lidt over 1/3 (35%) angiver, at de taler med beboere med en anden etnisk baggrund end dem selv flere gange om ugen. På den anden side er det op mod 1/4 af beboerne (22,9%), der svarer 'næsten aldrig' på dette spørgsmål.

På en skala fra 1-9, hvor 9 er 'meget godt', giver beboerne forholdet mellem de forskellige etniske grupper i området gennemsnitsværdien 5,19 - altså en middel vurdering. Mere konkret svarer 23,1%, at forholdet er dårligt/meget dårligt, mens 29,7% vurderer forholdet som godt/meget godt. De resterende 47,2% placerer sig midt imellem, og synes således hverken forholdet er decideret godt eller dårligt.

Table 10, Hvordan er forholdet mellem de etniske grupper i området?

Andel beboere der mener det er meget dårligt/dårligt	Andel beboere der er neutrale/mener det er middel	Andel beboere der mener det er godt /meget godt
23,1 %	47,2 %	29,7 %

I forlængelse af ovenstående giver flere af interviewpersonerne udtryk for, at forholdet mellem de forskellige etniske grupper i området ikke er dårligt, men nærmere stort set ikke-eksisterende. Der er altså ikke markante konflikter mellem de forskellige grupper, men nogenlunde fredelig sameksistens dog uden den store kontakt på tværs af grupperne. Denne opdeling hersker ifølge nogle af interviewpersoner også blandt børnene, som heller ikke leger så meget sammen på tværs af etnicitet. Til gengæld er der ifølge interviewpersonerne stærke netværk indenfor de forskellige etniske grupper - særligt for indvandrerne og efterkommerne i området. Beboere, som kommer fra den samme landsby eller samme område i deres oprindelsesland eller bare fra samme land, har stærke bånd til hinanden, hjælper hinanden og ser meget til hinanden i hverdagen. De etniske foreninger i området har også en central social og netværksskabende funktion i relation til disse grupper. På denne baggrund påpeger flere interviewpersoner også, at beboere med anden etnisk baggrund tilsyneladende føler sig hjemme i området og ikke føler sig fremmede på samme måde, som de måske til tider kan gøre andre steder i det danske samfund. Det er trygt for dem at bo i området, fordi de ikke skiller sig ud, og fordi deres venner og familie er der.

Så vidt kontakten mellem beboerne og forholdet mellem de etniske grupper. Ud over den faktiske kontakt beboerne har med hinanden, er de også blevet spurgt om deres syn på, hvor svært det er at komme i kontakt med hinanden. Her svarer op mod halvdelen af beboerne (47,4%), at de finder det nemt at komme i kontakt med de andre beboere i Gellerupparken/Toveshøj, mens 29,1% synes, det svært - og her er det naturligvis i høj grad de personer, der samtidig kun snakker med nogle enkelte eller slet ingen, der finder det svært at få skabt kontakten.

Tabel 11, Hvor nemt synes du det er at komme i kontakt med andre beboere?

Andel beboere der mener det er nemt at komme i kontakt med andre beboere	Andel beboere der mener det er svært at komme i kontakt med andre beboere	Andel beboere der svarer ved ikke
47,4%	29,1%	23,5%

Der er altså beboere, der ikke har så stærke sociale netværk i området, mens andre har en betydelig bredere kontaktflade. Og ser man på undersøgelsens resultater, er der noget, der tyder på, at den sociale isolation, som nogle beboere oplever, ikke er helt frivillig. Lidt over halvdelen af beboerne (52,7%) angiver, at de godt kunne tænke sig mere kontakt med de andre beboere. Og her er der faktisk en stor del af de, der i dag har meget svage sociale relationer, der ønsker mere kontakt til de andre beboere. Men bemærkelsesværdigt er det også, at relativt mange af de, der i dag allerede taler med mange og har et godt netværk i området, stadig ønsker mere kontakt.

De sociale relationer for forskellige grupper af beboere

Går vi lidt nærmere ind i tallene og ser på de sociale relationer for forskellige grupper af beboere i Gellerupparken/Toveshøj, viser der sig et ikke helt entydigt mønster. Med hensyn til *køn* er der ikke den store forskel på mænds og kvinders sociale netværk i boligområdet. De har nogenlunde den samme mængde kontakt med de øvrige beboere - dog er der en tendens til, at mændene finder det lidt sværere end kvinderne at skabe denne kontakt, ligesom de godt kunne tænke sig mere kontakt med de andre beboere. Hvad angår *alder*, er sammenhængen ikke entydig, idet de svageste sociale relationer tilsyneladende er at finde blandt både de yngre beboere under 30 år og blandt beboere over 61 år - altså i hver sin ende af aldersskalaen.

Ser vi på beboernes *etniske baggrund*, er der en tydelig tendens til, at flere beboere med anden etnisk baggrund end dansk svarer, at de taler med mange andre beboere i området, end tilfældet er for beboere med dansk baggrund. På den anden side, eller måske netop derfor, er det særligt beboere med dansk baggrund, som gerne vil i kontakt med flere beboere i området.

Endvidere er der en tendens til, at børnefamilierne har stærkere sociale netværk end de familier, der ikke har børn. Ser vi på betydningen af ens beskæftigelsesstatus, er det bemærkelsesværdigt, at det ikke umiddelbart ser ud til at gøre en forskel for ens sociale relationer i boligområdet. Det er ikke sådan, at man hverken har flere eller færre kontakter, fordi man eksempelvis er uden arbejde.

Opsummering og beboernes idéer til forbedring af de sociale relationer

På baggrund af ovenstående må man alt i alt sige, at beboerne i Gellerup og Toveshøj tilsyneladende har det fint med hinanden på den måde, at de i nogen grad omgås hinanden, ligesom der ikke synes at være markante og udbredte konflikter mellem beboerne imellem. Omvendt er der dog også tegn på, at de sociale relationer godt kunne være mere udbygget i form af mere kontakt mellem beboerne - især mellem de forskellige etniske grupper. Undersøgelsen tegner et billede af, at der blandt nogle beboere er stærke relationer og et godt naboskab, men at det ikke er udbredt i hele området.

I lyset heraf er det interessant at se på, hvilke idéer beboerne har givet til at forbedre de indbyrdes sociale relationer i området. Idéerne handler dels om konkrete aktiviteter, hvor beboerne kan mødes, men de drejer sig også om mere indirekte tiltag som eksempelvis øget beboeransvarlighed, kvarterbevidsthed samt dialog og interkulturel udveksling mellem de forskellige etniske beboergrupper i området. Disse indirekte tiltag anses for at kunne være med til at lette beboernes sameksistens i området.

- Blokmøder hvor aktuelle problemer kan tages op
- Caféer og tehuse mellem blokkene
- Fællesspisning, eventuelt blokvis eller på tværs af blokke
- Etablering af et samlingssted for voksne - eventuelt et forsamlingshus for alle nationaliteter i området
- Fysiske forandringer der skaber kvarterbevidsthed, f.eks. maling af blokke
- Flere fester, f.eks. dansk-etnisk kulturfest eller andre fester, der passer til alle beboergrupper
- Mere folkeoplysning om forskellige kulturer og skikke, herunder foredrag om børneopdragelse
- Tiltag der kan styrke beboeransvaret for området, eventuelt flere forpligtelser i forhold til rengøring m.v.

Beboernes deltagelse og engagement i området

Med ovenstående karakteristik af det sociale liv i området er næste spørgsmål, hvordan beboernes deltagelse og engagement i området ser ud.

På spørgsmålet om hvorvidt de deltager i fællesaktiviteter, som beboermøder, udflugter, sociale arrangementer osv. i området, svarer omkring 1/3 (31,3%) af beboerne ja, mens 2/3 (68,7%) svarer nej. Ser vi på de to områder særskilt, fremgår det, at der ikke er den store forskel på beboernes grad af deltagelse. I Gellerupparken deltager 31,8% og i Toveshøj drejer det sig om 29,5%.

Tabel 12, Graden af deltagelse

	Andel beboere der deltager i fællesarrangementer	Andel beboere der ikke deltager i fællesarrangementer
Området samlet	31,3%	68,7%
Gellerupparken	31,8%	68,2%
Toveshøj	29,5%	70,5%

Beboerne er ikke alene blevet spurgt om, hvorvidt de deltager, men også hvorvidt de selv er med til eller er villige til at tage *initiativ* til arrangementer i området. Til dette svarer 75,4% nej, og her er Gellerupparken og Toveshøj igen på niveau med hinanden. På denne baggrund må det siges, at det ikke er alene er tilslutningen til arrangementerne, der udgør en udfordring i de to afdelinger, men også grundlaget for at få dem iværksat. Der forekommer at være mangel på frivillige kræfter til at løfte den store opgave det er at skabe liv, tilbud og aktiviteter i et boligområde med så mange beboere. Dog skal det også bemærkes, at der er en ikke uvæsentlig del af beboerne, der er aktive og engagerede i deres boligområde. Der er således et fundament at bygge på.

Ovenstående bekræftes også af flere interviewpersoner, der påpeger manglen på frivillige kræfter i området. Nok er der ildsjæle i området, men der er ganske enkelt for få i forhold til det store behov, der er for aktiviteter i området. I denne forbindelse skal det også nævnes, at flere interviewpersoner har givet udtryk for den opfattelse, at det forekommer sværere at få beboerne engageret i Toveshøj end i Gellerupparken. Afdelingsbestyrelsen i Gellerup har også en anden og noget bredere sammensætning end afdelingsbestyrelsen i Toveshøj. I afdelingsbestyrelsen i Toveshøj har kun en ud af syv anden etnisk baggrund end dansk, mens der i afdelingsbestyrelsen i Gellerup er 10 arabiske mænd, 1 somalisk mand og 4 danske kvinder. Og vurderingen er, at det ikke helt kan udelukkes, at denne bredere sammensætning i bestyrelsen også giver en bredere deltagelse blandt de øvrige beboere i afdelingen. Men denne forskel mellem de to afdelinger som interviewpersonerne antyder, kan altså ikke aflæses af tallene, der netop peger på, at udfordringen på dette felt i store træk er den samme i

Gellerupparken og Toveshøj.

Hvem deltager ikke og hvorfor?

En indsats i relation til ovenstående problemstilling kræver imidlertid et kendskab til i hvert tilfælde to forhold: 1) *Hvilke beboergrupper* er det, der i dag ikke deltager og engagerer sig så meget? Og 2) *Hvorfor* gør de ikke det?

Med hensyn til førstnævnte - altså hvilke beboergrupper der ikke deltager så meget i fællesarrangementer - så drejer det sig primært om kvinder, beboere der ikke har boet i området så længe samt yngre beboere - dog er der her en tendens til, at de yngre beboere med børn deltager mere end dem uden børn. Når det handler om at tage initiativ til nye aktiviteter, er mønstret stort set det samme, dog med den forskel, at beboere i aldersgruppen 31-45 år i denne sammenhæng er de mest aktive og altså mere aktive end de ældre beboere, der ellers deltager mere flittigt i de eksisterende fællesaktiviteter.

Hvad angår begrundelserne for ikke at deltage i fællesaktiviteterne, peger undersøgelsen på, at manglen på tid er den primære årsag til, at beboerne ikke deltager. Den næst mest angivne årsag til ikke at deltage er, at man ikke får information om aktiviteterne - og det gør sig faktisk gældende for lige knap 1/3 af de ikke-deltagende beboere. Herefter kommer det forhold, at man ikke synes aktiviteterne er interessante. I tabellen nedenfor er det skitseret hvor stor en andel af de ikke-deltagende beboere, der angiver de forskellige forhold som årsag.

Tabel 13, *Begrundelser for ikke at deltage i fællesaktiviteter*

Begrundelser	Andel beboere der angiver begrundelsen
Har ikke energi og overskud	26,5%
Har ikke tid	42,6%
Ønsker ikke socialt samvær med øvrige beboere	18,4%
Synes ikke aktiviteterne er interessante	27,2%
Får ikke information om aktiviteterne	32,4%
Andet	18,4%

Note: Procentsatserne er udregnet på baggrund af de beboere, som har svaret, at de ikke deltager i fællesaktiviteter (n = 136). Procentsatserne summerer ikke op til 100, da beboerne har haft mulighed for at sætte flere krydser.

I forlængelse af ovenstående skal det bemærkes, at begrundelserne for ikke at tage initiativ til og igangsætte nye arrangementer er stort set de samme som begrundelserne for ikke at deltage - igen er det manglen på tid og manglen på information - i denne sammenhæng manglende information om, hvordan man kan få indflydelse. Dette gør sig gældende for 26,5% af de personer, der ikke er engageret i udviklingen af nye tiltag i området. Med andre ord er der et uudnyttet potentiale blandt nogle beboere - beboere som måske kan engageres via information om deres muligheder for at være aktive og bidrage til deres boligområde.

Det er vigtigt at notere sig, at både den manglende information og den manglende interesse for aktiviteterne er forhold, der kan tages handling på. At beboerne ikke har tid til at deltage og engagere sig, er det svært at gøre noget ved. Det handler om personlige prioriteringer, ressourcer og overskud. Men begrundelser som mangel på information og at aktiviteterne er uinteressante, kan der sættes ind overfor. Det forhold, at 32,4% af de ikke-deltagende beboere, er passive, fordi de ikke får information om aktiviteterne, tyder på, at man med et bredere og mere intensivt informationsarbejde måske ville kunne få flere af disse beboere på banen. Det rejser så naturligvis spørgsmålet om, hvem det primært er, der oplever ikke at få informationen. Blandt de beboere, der giver udtryk for, at de mangler information om aktiviteterne, er 81,4% beboere med anden etnisk baggrund end dansk. I lyset heraf er det

ikke helt usandsynligt, at den manglende information kan hænge sammen med sprogbarrierer. Så selv om beboere med anden etnisk baggrund jf. ovenstående rent faktisk deltager mere end beboere med dansk baggrund, peger resultaterne på, at deltagelsen fra denne beboergruppe kan øges yderligere med mere og måske en anden form for information.

I relation til ovenstående er beboernes svar på undersøgelsens spørgsmål omkring forskellige informationskanalers betydning interessant og anvendelig viden. I spørgeskemaet er beboerne blevet spurgt om, hvorfra de får deres informationer om deres lokalområde. Beboernes svar viser, at TV2 Østjylland er en vigtig informationskanal, idet hele 52,8% af beboerne får deres information om området herfra. Mere interessant og relevant i relation til spørgsmålet om formidling af aktiviteter er det dog, at næsten lige så mange - nemlig 49,1% af beboerne - skriver at de får deres information om området gennem Skræppebladet. Hertil kommer knap 1/3 (28,9%) af beboerne, der har svaret 'andet', og her angiver de uformelle netværk og mund-til-mund metoden som centrale informationskanaler. Der er således ingen tvivl om, at informationen om aktiviteter i området ikke alene skal formidles via medier som Skræppebladet men også kanaliseres ud via nøglepersoner og informationsbærere i området.

Så vidt manglen på information som begrundelse for ikke at deltage og engagere sig i fællesaktiviteterne. Går vi videre og ser nærmere på den gruppe beboere, der ikke deltager, fordi de finder aktiviteterne uinteressante, viser undersøgelsen, at det primært drejer sig om børnefamilierne og beboere i aldersgruppen 30-60 år. Spørgsmålet er jo så hvilke aktiviteter, det ville være frugtbart at igangsætte i forhold til at aktivere disse og andre beboere. Nedenfor følger beboernes egne idéer til nye initiativer i området.

Opsummering og beboernes egne idéer til nye initiativer i området

Sammenfattende må det siges, at beboernes deltagelse og engagement i deres boligområde har visse begrænsninger. Knap 1/3 af beboerne deltager i fællesarrangementer og aktiviteter, og ¼ af beboerne er eller vil være med til at tage initiativ til nye aktiviteter. Interessant er det, at de beboere, der ikke er engageret, i vidt omfang er passive, fordi de enten finder aktiviteterne uinteressante, eller fordi de ikke får den nødvendige information. Altså forhold der kan sættes ind overfor - dels med en målrettet informationsstrategi og dels med indførelse af nye aktivitetstilbud.

I relation til sidstnævnte har beboerne haft mulighed for selv at komme med forslag til aktiviteter og initiativer, som de godt kunne tænke sig i området. Denne mulighed har rigtig mange beboere benyttet sig af, og det er der kommet en masse spændende forslag ud af, som er sammenfattet i nedenstående boks.

Boks 3, Beboernes idéer til aktiviteter og initiativer i området

- Opførelse af en moské
- Familieaktiviteter
- Flere klubber til kvinder
- Muligheder for kvinder for at udøve sport, f.eks. yoga, fitness, aerobic
- Flere fællesarrangementer, f.eks. musik, kulturelle aktiviteter, fester, fællesspisning
- Folkekøkken
- Udflugter
- Kreative værksteder, f.eks. maling og syning
- Højskoleaftner med foredrag

Kriminalitet og tryghed

I dette afsnit behandles spørgsmålet omkring kriminalitet og tryghed i Gellerupparken/Toveshøj med en præsentation af beboernes vurdering af kriminalitetsniveauet samt deres egen tryghed ved at færdes i området.

Af undersøgelsen fremgår det, at en relativ stor del af deltagerne i undersøgelsen mener, at kriminalitet er et problem i området. På en skala fra 1-9 hvor 9 betyder, at kriminalitet ikke er et problem, giver beboerne kriminalitetsniveauet i området en gennemsnitsværdi på 2,83 - altså en værdi, der klart indikerer, at kriminalitet opleves som et problem af en relativ stor del af de beboere, der har deltaget i undersøgelsen. Mere specifikt har 49,8% svaret, at kriminalitet *i høj grad* er et problem i området. Hertil kommer ca. 20%, der mener, det er et problem. Blot 9,2% har svaret, at det i mindre grad eller slet ikke er et problem. Og så er der ca. 20%, der forholder sig mere neutralt. Ser vi særskilt på Gellerupparken og Toveshøj, er der ingen nævneværdig forskel på beboernes vurdering af kriminalitetsniveauet i de to områder. I forbindelse med disse tal er det vigtigt at bemærke, at undersøgelsen er foretaget ikke længe efter institutionsafbrændinger i Gellerup. Det kan ikke udelukkes, at disse konkrete hændelser påvirker beboernes generelle vurdering af kriminalitetsniveauet i området.

Går vi videre og ser på trygheden, viser det sig, at over halvdelen (52,5%) af de adspurgte er trygge eller meget trygge ved at færdes i området om dagen. Lige knap 1/4 (24%) er utrygge/meget utrygge om dagen, mens de resterende personer placerer sig midt imellem. Samlet set betyder det, at beboerne giver trygheden om dagen en gennemsnitsværdi på 5,76 på en skala fra 1-9, hvor 9 betyder meget tryg.

Hvad angår tryghedsniveauet om *aftenen*, er det knapt så højt. Knap 29% angiver, at de er utrygge ved at færdes i området om aftenen, mens 25% er meget utrygge. På den anden side er 25,6% trygge/meget trygge. Resten befinder sig midt i mellem. Beboernes besvarelser giver en gennemsnitsværdi på 4 - igen på en skala fra 1-9, hvor 9 betyder meget tryg. Altså en vurdering af trygheden om aftenen, der ligger under middel.

Kigger vi på tryghedsniveauet særskilt for de to afdelinger, er der en tendens til, at beboerne i Toveshøj er lidt mere utrygge end beboerne i Gellerup - særligt om aftenen. Dette til trods for, at kriminalitetsniveauet, som nævnt ovenfor, vurderes stort set ens.

Går vi nærmere ind i tallene og ser på, hvilke typer af beboere, der føler sig henholdsvis trygge og utrygge, viser det sig for det første, at der ikke er markante forskelle i mænds og kvinders tryghedsniveau. Der er dog en lille tendens til, at kvinderne er mindre trygge end mændene om aftenen. I forhold til alder og botid i området tegner der sig et billede af, at beboere over 45 år, og beboere der har boet i området mere end 10 år, er mere trygge end de yngre beboere og beboere, der har boet i området mindre end 10 år. Disse forskelle kan imidlertid kun identificeres, når vi ser på tryghedsniveauet om *aftenen*. Interessant er det også, at beboere med dansk baggrund forekommer at være mere trygge i området om aftenen end beboere med anden etnisk baggrund end dansk. Sidst skal det bemærkes, at der tilsyneladende ikke er nogen sammenhæng mellem graden af tryghed, og om man har børn i området eller ej.

Opsummering og beboernes idéer til at øge trygheden i området

Opsummerende kan det siges, at Gellerupparken/Toveshøj tilsyneladende har en udfordring med kriminalitet og tryghed. En del beboere vurderer kriminalitet som et problem og føler sig ikke trygge om aftenen. Med udgangspunkt i denne udfordring har beboerne givet en række idéer til at øge trygheden i området. Som det fremgår af nedenstående, centrerer idéerne sig groft sagt om tre overordnede temaer: fysiske forandringer og foranstaltninger; flere aktiviteter og tilbud i området samt større grad af patruljering i området - både via politi, private vagter og frivillige voksne.

Boks 4, Beboernes idéer til at øge trygheden i området

- Bedre belysning i området
- Vedligeholdelse af stisystemer og udtynding af buskadser og beplantning
- Dørtelefoner på alle opgange
- Overvågningskameraer, særligt på knudepunkter i området
- Flere aktiviteter for børn og unge, herunder flere klubber for både drenge og piger og alle aldersgrupper
- Mere deltagelse og indblanding fra forældrene, herunder også at forældrene i højere grad er sammen med deres børn udenfor
- Mere politi i området - ikke mindst om aftenen/natten
- Flere frivillige voksne på gaden - også om natten. Evt. 'Natteravne'
- Ansættelse af private vagter og vagtværn
- Familier med børn og unge, der laver ballade i området skal opsiges fra deres lejemål

Med disse idéer lægges der op til både en direkte politimæssig indsats men også mere indirekte kriminalpræventive indsatser som bedre fritidsliv og bedre belysning, for som en af beboerne udtaler, så kommer trygheden i området '*med forskønnelse, nærmiljø, med oplevelser og aktivitet*'.

Børn og unge

I det følgende præsenteres beboernes syn på børne- og ungelivet i området. Som tidligere nævnt er spørgeskemaet, der er blevet anvendt til beboerundersøgelsen, målrettet voksne beboere over 18 år. Således belyser undersøgelsen ikke børnenes og de unges egne holdninger og ønsker til deres boligområde. Det er dermed de voksnes perspektiv på børne- og ungelivet, der præsenteres i talmaterialet nedenfor. Og her gælder det de voksne, der har hjemmeboende børn i området (n =128) - husstande uden børn har ikke besvaret spørgsmålene omkring børn og unge.

Generel vurdering af børne- og ungelivet

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen tyder på, at der er nogle udfordringer omkring børne- og ungelivet i Gellerupparken/Toveshøj - særligt på ungeområdet hvor hele 60% mener, at Gellerupparken/Toveshøj er et dårligt område at være ung i. I forhold til børnelivet i området er det lige under 25%, der synes, det er godt, mens det i relation til ungelivet kun gælder for ca. 12% af de beboere, der har hjemmeboende børn/unge. Gennemsnitskarakteren for, hvordan det er at være barn i området, er ud fra beboernes besvarelser 4,11 og 3,46 i forhold til ungelivet. Altså vurderinger der samlet set ligger under middel.

Tablet 14, Hvor godt mener du, det er at være barn (0-12 år) i området?

Meget dårligt/dårligt	Neutral	Godt/meget godt
48,8%	28,7%	22,7%

Tablet 15, Hvor godt mener du det er at være ung (13-17 år) i området?

Meget dårligt/dårligt	Neutral	Godt/meget godt
60,6%	26,8%	12,6%

Med disse resultater in mente virker det heller ikke overraskende, som det fremgik af afsnittet om tilfredshed, at beboere med hjemmeboende børn er mere utilfredse end beboere, der ikke har børn i området.

Ved en nærmere gennemgang af besvarelsene viser det sig, som det fremgår af nedenstående tabeller, at det særligt er beboere med anden etnisk baggrund end dansk, der mener, at området er dårligt at være barn og ung i. I forbindelse med nedenstående resultater skal man dog være opmærksom på, at de er behæftet med en vis usikkerhed, idet der er relativt få respondenter i hver svarkategori.

Tabel 16, Vurdering af børnelivet fordelt på beboere med henholdsvis dansk og ikke-dansk baggrund

	Meget dårligt/dårligt	Godt/meget godt
Beboere med etnisk dansk baggrund	36,8%	31,6%
Beboere med <i>anden</i> etnisk baggrund end dansk	49 %	21,7%

Tabel 17, Vurdering af ungelivet fordelt på beboere med henholdsvis dansk og ikke-dansk baggrund

	Meget dårligt/dårligt	Godt/meget godt
Beboere med etnisk dansk baggrund	52,6%	21,1%
Beboere med anden etnisk baggrund end dansk	61,5%	10,5%

Børn og unges skole- og fritidsliv

Ud over spørgsmålene der går på en generel vurdering af børne- og ungelivet i området, er beboerne med hjemmeboende børn blevet bedt om at svare på en række spørgsmål omkring deres børns skole- og fritidsliv.

På spørgsmålet om hvorvidt deres børn går i den lokale skole, svarer 38,3% ja og 61,7% nej. Dette tal er måske ikke overraskende med lukningen af Nordgårdsskolen. Men det er interessant, at undersøgelsen peger på, at børnenes skoleudflytning tilsyneladende har en betydning for deres netværk og venskaber i boligområdet. Det er således 40% af de børn, der går i skole i området, som leger med andre børn i området mange gange om ugen, mens det kun er tilfældet for 19% af de børn, der går på en skole udenfor området. Igen er dette mønster naturligvis ikke overraskende, men det er bemærkelsesværdigt - særligt i et område, hvor beboerne giver udtryk for, at de sociale relationer beboerne imellem godt kunne være bedre. For børnene og deres venskaber/leg er ofte og i vidt omfang vejen frem til kontakt og dialog mellem de voksne. Så de nævnte resultater handler ikke kun om børnene men bør også ses i lyset af den udfordring, der er omkring det sociale liv mellem de voksne beboere i området.

Tabel 18, Venskaber og netværk for børn der går i skole henholdsvis i og uden for boligområdet

	Børn der går på den lokale skole	Børn der går på en skole udenfor området
Leger med andre børn i området mange gange om ugen	40%	19%
Leger med andre børn i området få gange om ugen	22,5%	33,3%
Leger sjældent med andre børn i området	37,5%	47,7%

Hvad angår børnenes og de unges brug af fritidstilbud peger undersøgelsen på, at en del børn ikke benytter sig af fritidstilbud.

Tabel 19, Børn og unges brug af fritidstilbud i boligområdet

Andel børn og unge der benytter sig af fritidstilbud i området	Andel børn og unge der ikke benytter sig af fritidstilbud i området
29,3%	70,7%

Tabel 20, Børn og unges brug af fritidstilbud uden for boligområdet

Andel børn og unge der benytter sig af fritidstilbud udenfor området	Andel børn og unge der ikke benytter sig af fritidstilbud udenfor området
35,1%	64,9%

Som det fremgår af ovenstående tabeller, er hele 70,7% af børnene ikke involveret i fritidsaktiviteter i deres boligområde. Sammenligner man tallene for hvor mange der er aktive henholdsvis *i* og *udenfor* boligområdet, er der en lille tendens til, at flere børn og unge benytter sig af fritidstilbud udenfor området end i området - nemlig 35,1% udenfor området mod 29,3% i boligområdet. Dette kunne tyde på, at der er nogle aktiviteter og tilbud, der mangler i området - et forhold der behandles yderligere nedenfor. Men inden da skal det i tillæg til ovenstående tal bemærkes, at når vi ser på de børn, der hverken er involveret i fritidsaktiviteter *i* eller *udenfor* boligområdet, drejer det sig om lidt over halvdelen i denne undersøgelse.

Ser vi på begrundelserne for ikke at benytte sig af fritidstilbud i området, er den mest angivne begrundelse, at de rigtige tilbud mangler. Denne begrundelse giver 43,9%. I forlængelse heraf påpeger interviewpersoner netop også, at der stort set ikke er andre muligheder i området end at spille fodbold. Og ser vi på, hvilke aktiviteter børnene og de unge opsøger udenfor området, drejer det sig blandt andet om basket ball, boksning, fitness, håndbold, svømning og ridning.

Med hensyn til de øvrige begrundelser for ikke at benytte tilbud i området er det interessant, at kun 4,9% svarer, at aktiviteterne i området er for dyre. Med disse besvarelser lader det til, at priserne for aktiviteterne har et passende niveau. I relation til begrundelsen 'andet' skal det bemærkes, at flere i denne forbindelse udtrykker en utryghed ved at sende deres børn ud i området alene og flere siger, at de ikke ønsker, at deres børn skal blande sig med andre børn, som kan være 'dårligt selskab' eller som ikke behandler deres børn godt. Dette tyder på, at det ikke alene er gjort med at få skabt flere aktiviteter i området, men at der også skal arbejdes med børnenes omgangsform og evne til at fungere sammen samt forældrenes tryghed.

Tabel 21, Begrundelser for ikke at benytte fritidstilbud i boligområdet

Begrundelse	Andel der angiver begrundelsen
De rigtige tilbud mangler	43,9%
Det er for dyrt	4,9%
Mit barn ønsker ikke at gå til en fritidsaktivitet	26,8%
Andet	35,4%

Note: Procentsatserne summerer ikke op til 100, da respondenterne har haft mulighed for at angive flere begrundelser.

Men med ovenstående resultater er det helt åbenlyst, at der er behov for en bredere vifte af tilbud til børn og unge i området. Det rejser to spørgsmål eller problematikker; nemlig 1) *Hvordan* skal man få

skabt aktiviteterne og 2) *Hvilke* aktiviteter vil være mest relevante og bære mest frugt? Førstnævnte er jo et kompliceret spørgsmål, som der ikke kan gives et entydigt svar og ej heller et så kortfattet svar på, som pladsen her tillader. Vi vil derfor i denne sammenhæng nøjes med at henlede opmærksomheden på det forhold, at interviewpersoner har påpeget nødvendigheden af at engagere professionelle - altså medarbejdere der er ansat til at styrke foreningslivet og skabe aktiviteter - her kunne der være tale om personer, gerne beboere, i skånejob eller flexjob. Baggrunden for dette forslag er en vurdering af, at frivillige kræfter ikke kan løfte opgaven alene, som det også blev nævnt i forbindelse med de voksne beboeres deltagelse og engagement i området.

Med hensyn til hvilke aktiviteter og tilbud, der med fordel kunne arbejdes med i forsøget på at udvide tilbudsviften til børn og unge, har beboerne i spørgeskemaundersøgelsen helt overordnet peget på to typer af tilbud: nemlig flere klubber og flere aktiviteter. Altså både organiserede og strukturerede fritidstilbud med et fast indhold men også mere åbne væresteder for børn og unge. I denne forbindelse skal det nævnes, at pointen omkring væresteder for børn og unge også er fremgået af de kvalitative interviews, vi har gennemført med en række nøglepersoner i området. Flere har her peget på, at steder hvor børn og unge kan *være* i deres fritid, er en mangleware i området, som det er i dag. For de mindre børns vedkommende kommer det til udtryk ved, at de i høj grad opholder sig ude i området i løbet af dagen og ofte uden at være i selskab med voksne. Og for de unge er det et problem, at de ikke har noget sted at mødes om aftenen med deres venner. Ifølge interviewpersonerne er der ofte ikke plads til, at de kan have besøg hjemme hos sig selv, og de er derfor tvunget ud i området, hvis de vil være sammen med deres jævnaldrende venner. Grupper af teenagere, som bevæger sig rundt i området uden voksenkontrol i både dag- og aften timerne, er således en naturlig følge af, at der ikke er nogen steder, de unge kan gå hen og være sammen. Flere og mere 'åbne' klubber eller væresteder med interessante tilbud, ville med stor sandsynlighed kunne forebygge denne problemstilling.

I nedenstående boks præsenteres beboernes idéer til tiltag, der kan bidrage til at berige børne- og ungelivet i området.

Boks 5, Beboernes idéer til at forbedre aktiviteter og tilbud for børn og unge

- Et kor
- Et sted med computere og playstation
- Fester
- Udflugter
- Kreativt værksted for både piger og drenge fx bygning af små huse eller et sted, hvor man kan lave sit eget legetøj
- Bowling
- Skøjtning /udendørs skøjtebane
- Dyrelegeplads
- Volleyball
- Mere håndbold for pigerne

Opsummering

Med gennemsnitskarakterer på henholdsvis 4,11 og 3,46 er der ingen tvivl om, at børne- og ungelivet som det udfolder sig i området i dag, udgør en central udfordring. Lidt mere end 2/3 af børnene og de unge er ikke involveret i fritidstilbud i deres boligområde, og omkring halvdelen af børnene og de unge er ikke aktive i fritidstilbud hverken i eller uden for boligområdet. Resultaterne peger på, at mangler tilbud til børn og unge i området både i form af klubber og væresteder men også mere strukturerede fritidstilbud som kreative værksteder og sportsaktiviteter - tilbud der ikke alene kan skabes med frivillige kræfter men kræver en indsats fra professionelle ansatte medarbejdere på fritidsområdet.

Beboernes kendskab og holdning til helhedsplanen

Ud over de ovenfor beskrevne temaer rummer beboerundersøgelsen et par spørgsmål omkring helhedsplanen som et aktuelt tema, der i øjeblikket præger de to boligområder. I undersøgelsen er beboerne blevet spurgt om henholdsvis deres kendskab til den forestående helhedsplan og deres holdning til de forskellige aspekter af helhedsplanen. På spørgsmålet om, hvorvidt beboerne har hørt om helhedsplanen, svarer 41% ja og 59% nej. Det er altså lidt under halvdelen af beboerne, som har hørt om helhedsplanen. Ser vi på Gellerupparken og Toveshøj hver for sig, er kendskabet til helhedsplanen tilsyneladende størst i Toveshøj, hvor 50% svarer ja til, at de kender planen, mens 50% svarer nej. De tilsvarende tal for Gellerupparken er henholdsvis 38,4% og 61,6%.

Tablet 22, Beboernes kendskab til helhedsplanen

	Andel beboere der har kendskab til helhedsplanen
Gellerupparken/Toveshøj samlet	41%
Gellerupparken	38,4%
Toveshøj	50%

Ser man nærmere på, hvor mange procent af beboerne som har hørt om de enkelte tiltag indenfor helhedsplanen, viser det sig, at flere har hørt om de enkelte tiltag end om planen som helhed. I tabellen nedenfor fremgår det, hvor mange procent af beboerne, der har hørt om de enkelte idéer i helhedsplanen. Ifølge undersøgelsen er der flest beboere, som har hørt om planerne om at lave en bygade i området. På andenpladsen kommer spørgsmålet om at etablere mere erhverv i området og på tredjepladsen kommer tankerne om eventuelt at forandre blokkene.

Tablet 23, Beboernes kendskab til de enkelte dele i helhedsplanen

	Andel beboere som har hørt om idéen
Forandring af blokke	58,2%
Mere erhverv i området	65,7%
Etablering af bygade	70,5%
Ændring af beboersammensætning	52,5%
Salg af lejligheder	46,1%

Ser man på beboernes holdning til de forskellige idéer, tegner der sig et billede af, at helhedsplanen har en vis opbakning blandt beboerne. Dog er der nogle elementer i planen, der har knap så stor opbakning.

Tablet 24, Beboernes holdning til idéerne i helhedsplanen

	God idé	Dårlig idé	Ved ikke
Forandring af blokke	58,2%	12,4%	29,4%
Mere erhverv i området	71,2%	12,4%	16,4%
Etablering af bygade	68,2%	15,9%	15,9%
Ændring af beboersammensætning	65,5%	10,3%	24,1%
Salg af lejligheder	49,2%	23,0%	27,8%

Som det fremgår af tabellen, er det mellem 49,2% og 71,2% af beboerne, som synes, at de forskellige tiltag er en god idé. Alle tiltagene er altså støttet af mellem halvdelen og $\frac{3}{4}$ af beboerne. Samtidig er det, med undtagelse af et af punkterne, kun mellem 12,4% og 15,9% af beboerne, som er skeptiske overfor tiltagene. Kun på spørgsmålet om salg af lejligheder er der større modstand, idet 23% af beboerne synes, at salg af lejligheder er en dårlig idé. Spørgsmålet om salg af lejligheder er også det

tiltag, som har mindst støtte blandt beboerne med 49% som mener, at det er en god idé. Det er især planerne om at indføre mere erhverv i området, at etablere en bygade og at ændre beboersammensætningen, der har beboernes opbakning.

Ser vi nærmere på de forskellige beboergrubbers holdning til elementerne i helhedsplanen, viser det sig, at der ikke er noget entydigt billede af, hvem der er mest positive eller negative overfor idéerne. Det eneste forhold, der ser ud til at spille en lille smule ind på ens holdning, er alder. Der forekommer at være en tendens til, at beboere over 60 år er mindst positive overfor de forskellige delelementer i helhedsplanen. Dog med undtagelse af planen om at ændre på beboersammensætningen, hvor denne gruppe beboere er blandt de mest positive.

Opdeler vi vurderingerne af helhedsplanens delelementer på de to afdelinger, viser det sig, at beboerne i Toveshøj tilsyneladende er mere positivt stemte over for planerne end beboerne i Gellerup - undtaget er dog planerne omkring etablering af mere erhverv i området, hvor beboerne i Gellerup er mere positivt stemte end Toveshøj.

Opsummering

Alt i alt må man sige, at der blandt beboerne i både Gellerupparken og Toveshøj er en ganske fin tilslutning til de forskellige elementer i helhedsplanen. Dog viser resultaterne også, at der med fordel kan arbejdes mere med informationen omkring helhedsplanen, idet det stadig er lidt mere end halvdelen af beboerne, der ikke kender til helhedsplanen. Nok er der flere beboere, der kender til de enkelte elementer i planen, men der forekommer at være behov for en samlet kommunikation af planen, hvor den overordnede ramme og sammenhængen mellem de forskellige delelementer tydeliggøres for beboerne.

Konklusion

Med beboerundersøgelsen i Gellerupparken og Toveshøj er der tegnet et billede af området, hvor det er åbenlyst, at der er en række udfordringer at tage fat på. Men når det er sagt, så er der også en gruppe beboere - omkring halvdelen - der er glade for deres boligområde og absolut ikke har ønsker om at forlade området. Denne glæde ved området synes at hænge sammen med de stærke sociale netværk, der forekommer at være blandt en del af beboerne i området. Der er inden for forskellige grupper meget veludbyggede og solide netværk, der tilsyneladende skaber et tilhørsforhold til området. Om end der dog også er udfordringer på dette felt - særligt i forhold til relationerne mellem de forskellige etniske grupper - peger undersøgelsen på, at de mest markante udfordringer findes på områder som beboernes deltagelse og engagement, kriminalitet og tryghed samt børn og unge.

I dag er der en del beboere, der ikke tager aktiv del i fællesaktiviteterne og ej heller bidrager til iværksættelsen af disse. Men det betyder bestemt ikke, at der ikke er behov for flere aktiviteter i området. Det er helt tydeligt, at de rette aktiviteter mangler i relation til de voksne beboere men i særdeleshed også i forhold til børn og unge. Der er således behov for nytænkning og udvikling af aktiviteter og tilbud i området. Og her handler det ifølge såvel beboere som interviewpersoner ikke kun om konkrete strukturerede fritidstilbud men også mere åbne væresteder for både børn, unge og voksne. Spørgsmålet er naturligvis, hvordan man skal få skabt flere aktiviteter i området - hvem skal og kan løfte opgaven? Undersøgelsen peger på, at der ikke er tilstrækkelige frivillige kræfter i området til, at opgaven alene kan løftes i dette regi. Der er behov for en medvirken fra professionelle, der sammen med de frivillige kan bidrage til udviklingen af fritidslivet i området. I denne forbindelse er det endvidere vigtigt at nævne, at undersøgelsen viser tegn på et uudnyttet potentiale blandt beboerne. Der er i dag beboere i området, der ikke er aktive, fordi de ikke får den nødvendige information. Med et mere målrettet og intensivt informationsarbejde er der chance for, at flere frivillige beboerkræfter kan bringes i spil til gavn for området.